

ŠKOFIJSKI LIST

39.

Triduum eucharisticum.

Razne določbe, katere so sv. Oče po dekretu o pogostem in vsakdanjem sv. obhajilu z dne 20. decembra 1905 izdali, nam izpričujejo, kako resno žele, da se omenjeni dekret zares izpelje.

Po nalogu sv. Očeta je sv. kongregacija za odpuške v dopisu z dne 10. aprila 1907 pozvala škofo, naj se na vso moč prizadevajo nagibati in nagniti vernike, da bi k mizi Gospodovi pristopali bolj pogostoma, ako le mogoče vsak dan, ter tako svoje nadnaravno življenje vzdrževali in razvijali.

Da se bo pa ta svrha bolj gotovo dosegla, žele sv. Oče, naj bi verniki v ta namen skupno in prav goreče molili in z molitvijo Bogu nekako sladko silo delali. Toda ne le priporočajo nam goreče skupne molitve, marveč so jih tudi določili.

Nujno namreč žele, da se vsakega leta izvrši evharistična tridnevica, in sicer ako je mogoče v petek, soboto in nedeljo po prazniku sv. Rešnjega Telesa, ali pa kak drug primeren čas, ako bi okolnosti in razmere tako zahtevale.

Tridnevica naj bi se takole opravila: I. V petek in soboto naj bo pridiga o neizrekljivi ceni in vrednosti sv. Rešnjega Telesa in posebno o potrebnih pripravah za vreden sprejem.

Po pridigi naj se presv. Rešnje Telo izpostavi in izmoli nastopna molitev:

„O presladki Jezus, ki si prišel na ta svet, da vse duše obogatiš z življenjem svoje milosti ter se jim, da bi mogle to življenje v sebi ohraniti in gojiti, daješ vsak dan kot zdravilo v njihovih boleznih in v podporo v njihovi slabosti, ponižno Te prosimo, razlij dobrotljivo nanje svojega Svetega Duha, da bi se one, ki so morda omadeževane s smrtnim grehom, vrnile k Tebi in zopet prejele življenje milosti, ki so ga izgubile z grehi; one pa, ki so po Tvoji dobroti s Teboj združene, da bi, če le mogoče, pristopale vsak dan k tej nebeški pojedini, si po njej pokrepčane pridobivale protistrupa zoper vsakdanje odpustljive grehe mogle hraniti življenje milosti in tako vedno bolj očiščene dosegle večno blaženstvo v nebesih. Amen.“

„O süßester Jesus, der du in die Welt gekommen bist, um allen Seelen das Leben deiner Gnade zu geben, und zur Bewahrung und Stärkung desselben die tägliche Arznei ihrer täglichen Schwäche und ihre tägliche Stütze sein wolltest, wir bitten dich demütig durch dein von Liebe zu uns so brennendes Herz, du wollest deinen Heiligen Geist über alle ausgießen, auf daß jene, welche so unglücklich sind, in der Tod-sünde sich zu befinden, zu dir sich bekehren und das Leben der verlorenen Gnade zurückerlangen, und daß jene, die durch deine Gabe sich schon in diesem göttlichen Leben befinden, alle Tage, wenn sie können, zu deinem heiligen Tische hinzutreten, damit sie durch das Mittel der täglichen heiligen Kommunion alle Tage ein Gegengift gegen ihre täglichen Sünden erhalten und alle Tage in sich das Leben der Gnade ernähren und so sich immer mehr reinigen und endlich zum glücklichen Leben bei dir gelangen. Amen.“

Po molitvi se zapoje „Tantum ergo“ in podeli ljudstvu blagoslov z Najsvetejšim.

II. V nedeljo pa, ki bo zadnji dan tridnevnice, naj se zjutraj opravi sv. maša pro populo, pri kateri naj bo homilija evangelija za nedeljo v osmini sv. Rešnjega Telesa, ki je prav primeren za pojasnitev presvete skrivnosti in pri kateri naj verniki pristopijo k skupnemu sv. obhajilu. Ako se pa izbere kaka druga nedelja, naj se v govoru ljudstvo pripravi za prav goreče sveto obhajilo med sveto mašo.

Popoldne v nedeljo naj bo pobožnost kakor prejšnja dva dneva. S pridigo pa naj se verniki vne-majo za bolj vneto pobožnost do presv. Rešnjega Telesa, posebno pa za bolj pogosto sv. obhajilo v smislu preizkušenih nauk sv. tridentinskega zbora. Nazadnje se pred blagoslovom zapoje „Te Deum laudamus“.

Sv. Oče nujno žele, da se ta tridnevica opravlja v stolnicah vsako leto, po drugih, posebno po žup-nijskih cerkvah pa tudi vsako leto vsaj pobožnost enega dneva po načinu, kakor se opravi v stolnicah v nedeljo.

Pokoren željam sv. Očeta določam za našo škofijo :

1. V stolnici naj se evharistična tridnevna praznuje vsako leto v petek, soboto in nedeljo po prazniku sv. Rešnjega Telesa. Pobožnost naj se opravi po zgoraj označenem načinu.

2. V vseh župnijskih in kuratnih cerkvah naj se letos opravi tudi tridnevna v petek, soboto in nedeljo po prazniku svetega Rešnjega Telesa.

Prihodnja leta pa naj se v istih cerkvah opravi tridnevna po istem prazniku, ali iste dni po osmini tega praznika namesto sedanje tridnevne, ali pa v postu, ko duhovni pastirji na več krajih tridnevne prirejate.

Kjer se pa prihodnja leta ne bi mogla opraviti tridnevna, naj se zanjo določi vsaj en dan in sicer morebiti nedelja po prazniku sv. Rešnjega Telesa, ali nedelja po prazniku presv. Srca Jezusovega, ali dan celodnevnega češčenja, ali kak dan v adventu ali postu: zjutraj sv. maša pred izpostavljenim svetim Rešnjim Telesom in govor o tej skrivnosti, popoldne zopet primerna pridiga za pogosto sv. obhajilo, molitev zgoraj natisnjena, Te deum laudamus in blagoslov ritu Romano.¹

3. Ta pobožnost naj se nedeljo poprej vernikom oznani; vsi naj se povabijo k sv. zakramentom in obljubijo naj se, ako mogoče, tudi tuji izpovedniki. Naznanijo naj se tudi odpustki, ki so sledeči:

a) Sedem let in sedem kvadragen za vsak dan tridnevne;

b) popoln odpustek za poljubni dan v tridnevni vsem, ki se pobožnosti udeležujejo vsaki dan, se izpovedo, prejmejo sv. obhajilo in molijo na namen sv. Očeta;

c) popoln odpustek v nedeljo vsem, ki se po izpovedi udeležijo v stolnici ali župni cerkvi skupnega sv. obhajila in molijo na namen sv. Očeta.

Odpustki se morejo tudi v korist dušam v vicah nameniti.

Nič ne dvomim, da ne bi gg. duhovni pastirji, kot zvesti in pokorni sinovi sv. Cerkve teh določil prav radi in s posebno vnemo izvrševali. Pa tudi sploh prosim vse, da v smislu navodil sv. Očeta vsi pospešujete pogosto, tudi dnevno sv. obhajilo. Pridigarji, izpovedniki, kateheti imate mnogo prilik za to sveto prizadevanje. Po vsaki izpovedi priporočajte izpovedancem sv. obhajilo dvakrat, trikrat ali še večkrat zapored. Vzgjajate mladino v tem duhu, posebno v šoli, pri krščanskem nauku, pri velikonočnem izpraševanju.

Sami se pa za gorečnost in za nov trud vne-
majte pri vsakdanjem premišljevanju in pri vsakdanjem obisku presvetega Rešnjega Telesa; tudi iz vsakdanje daritve sv. maše in iz vsakdanjega obhajila zajemajte navdušenosti in moči za to delo, katero naj naše ljudstvo v kratkem preporodi.

V Ljubljani, 7. aprila 1910.

† Anton Bonaventura, l. r.

knezoškof.

¹ Gradiva za govore najdete v knjigi: P. Lintelo S. J.: Das eucharistische Triduum, übersetzt von P. Finster S. J.

40.

Poročilo o shodu gg. dekanov l. 1910.

Letošnji shod gg. dekanov se je vršil 30. marca v knjižnični dvorani kn. šk. palače. Predsedoval mu je premilostni gospod knezoškof. Shoda so se udeležili naslednji p. n. gospodje: generalni vikar prelat Janez Flis, arhidiakoni: prelat Andrej Kaian, stolna kanonika Tomaž Kajdiž in Jožef Šiška. Navzoč je bil tudi iz Novega mesta kanonik Anton Žlogar, nadalje dekan ljubljanske škofije izvzemši dekana trnovskega in žužemberškega, ki sta pa poslala vsak svojega namestnika. Zastopnik ljubljanskih misijonarjev sv. Vincencija Pavla je bil Alojzij Nastran, za duhovnike salezijance je prišel Alojzij Kovačič.

Shod se je pričel ob 8. uri zjutraj. Celsissimus je shod otvoril in pozdravil navzoče s sledečimi besedami:

Prešinja nas veselje velikonočnih praznikov. Gospod je vstal od smrti: zato je nemogoč in izključen vsak opravičen dvom o Njegovem božanstvu.

Po vstajenju je slovesno rekel apostolom: „Kakor je Oče poslal mene, jaz pošiljam vas.“ Apostoli naj delo Kristusovo nadaljujejo, zato so od Njega samega pooblaščenj in poslani.

To poslanstvo pa velja ne le za apostole, ampak tudi za vse njihove naslednike, za vse škofo, katerim pomagajo duhovni pastirji. Torej velja to poslanstvo tudi za nas.

Po posebni ljubezni Gospodovi smo poklicani nadaljevati delo odrešenja in se potruditi, da se milosti odrešenja udeležijo vsi ljudje. Zato so se nam pri mašnikovem posvečevanju podelile velike oblasti, pa se nam tudi naložila pretežka bremena.

Duhovno pastirovanje je dandanes posebno težko. Na vse strani moramo paziti in najbolj raznovrstna dela prevzemati, ako hočemo previsoki namen svojega poslanstva doseči in v oskrb izročene vernike obvarovati časnega in večnega propada.

Shodi dekanov imajo namen, da se vsako leto za razne strani duhovnopastirskih nalog iz nova vnamemo, potem pa po dekanih vse duhovnike cele škofije za ravno te naloge zavežemo, ter jih s skupnimi močmi bolj gotovo dosežemo.

Gradiva se nam nabere vsako leto dovolj. Lani so se vložili načrti, kako bi se nekatere župnije mogle bolje zaokrožiti. Nalogo sem nameraval izvrševati letošnje zimo; toda imel sem toliko raznih bridkosti in težav, pa tudi raznega, tudi duhovnopastirskega dela, da sem začetek izvrševanja odkladal od tedna do danes. — Govorili smo o pomanjkljivosti pri obrtno-nadaljevalnih in ponavljavnih šolah. Naš marljivi in za korist ljudstva vneti deželni odbor je ob preosnovi obrtno-nadaljevalne šole tudi ure za veronauk dosegel. Pouk so prevzeli katehetje in kaplani nameščeni v Ljubljani, akoravno so z učnimi urami že preobloženi. Za ponavljalne šole je pa društvo katehetov izdelalo podroben načrt za pouk v krščanskem nauku. — Obravnavali smo tudi o dobrih in slabih straneh državnega društva za varstvo zanemarjenih otrok in za oskrb mladine. O tej priliki sem sprožil misel, da ustanovimo čisto cerkveno društvo za varstvo otrok, saj skrb za otroke, posebno za zanemarijene otroke pripada cerkvi, spada v delokrog dušnih pastirjev. — To je bilo lani.

Za letos se je precej prav znamenitega gradiva nabralo. V „Škofijskem Listu“ sem napovedal razgovor o delu serafinske ljubezni za varstvo otrok, o načinu vpeljati med ljudstvo navado pogostega, navado vsakdanjega sv. obhajila in o cerkvenem arhivu. Predložila se mi je pa še želja o praktičnem navodilu napovedi dohodkov za odmero pristojbinskega namestka, o osnovi obrambnega društva, o apostolstvu sv. Cirila in Metoda in o oddaji naprave novih orgelj.

Kaj ne gradiva dovolj. Povabim vse na delo, Boga pa prosim za razsvetljenje, ki nam je potrebno, da vse dobro premislimo in za pogum, ki nam je potreben, da premišljeno in sklenjeno tudi izpeljemo.

I.

Prvo vprašanje se glasi: „Kako naj bi se vpeljalo delo serafinske ljubezni?“ Meseca avgusta sem šel v Linc, da se o tem delu nekoliko orientiram. Spoznal sem, da je v Lincu duša gibanja in pravi voditelj g. stolni vikar Dobretsberger. Vem, da bom to delo izredne krščanske ljubezni najlaglje vpeljal v škofijo, ako poskrbimo, da ga gg. dekanji spoznajo in se zanj navdušijo. In kdo bi mogel največ storiti, da ta namen dosežem? Gotovo mož za delo serafinske ljubezni vnet in goreč, ki sam že več let v tem delu živi. Zato sem gg. vikarja Dobretsbergerja naprosil, da naj za naš današnji shod pre-

vzame referat. Odgovoril mi je, da ga prevzame prav rad in da se ravno v sredo po Veliki noči najlaglje odtrga od službenega dela in prileti k nam. Veseli me, da Vam ga morem danes predstaviti in gospoda prositi, naj nas pouči o tem svetem delu in zanj navduši.

Celsissimus podeli na to besedo stolnemu vikarju Dobretsbergerju, ki v jasnem predavanju opiše zgodovino, namen, delovanje in ustroj dela serafinske ljubezni. Početek dela serafinske ljubezni je bil v Ehrenbreitsteinu. Drugi odbor je zasnoval kapucin P. Ciprijan v Altöttingu in ustanovil listič „Seraphischer Kinderfreund“. Delo se je razširilo v Švici, celo v Ameriki v Pittsburgu. L. 1903. le bil referent poslan od svojega škofa v Altötting, da prouči ondi, kaj je in kaj namerava delo serafinske ljubezni. Nato se je osnovalo to krščansko delo v Zgornji Avstriji v linški škofiji, kjer je zdaj osrednje vodstvo za Avstrijo. Leta 1908. so ustanovili delo serafinske ljubezni Čehi s sedežem v Budjevicah. Namen dela serafinske ljubezni je skrbeti za krščansko vzgojo sirot in zanemarjenih otrok in k temu delu pritegniti splošno vse vernike škofije oziroma ljudstva. Zdaj ima to delo v Avstriji 805 otrok v raznih zavodih. Na čelu dela stoji odbor, ki vodi delovanje. Med verniki se pa razširja to delo po lističu „Seraphischer Kinderfreund“.

Referent pojasni na tozadevna vprašanja sestavo odbora, preskrbo otrok in nabiranje prispevkov. Opomni tudi, da je društvo potrjeno za vse kronovine avstrijske.

Prelat Andrej Kalan omeni, da se bo dalo to lepo, velevažno delo priklopiti na primeren način Vincencijevi družbi in da duhovniki ne bodo s tem dobili novega dela in bremena.

Celsissimus se zahvali referentu in preide na 2. točko dnevnega reda:

II.

Celsissimus: Drugo vprašanje se glasi: „Kako naj bi se izpeljeval dekret svetega Očeta Pija X. z dne 20. decembra 1905 o pogostem in vsakdanjem svetem obhajilu?“

Ta za cerkveno in versko življenje prevažen odlok sem objavil v „Škofijskem Listu“ l. 1906. v latinskem jeziku in v slovenskem prevodu. O raznih prilikah, na prižnici in v izpovednici sem pogosto in vsakdanje obhajilo priporočal; vendar sistematično do letos nisem delal za izpeljavo tega dekreta.

Letos sem pa tudi to delo začel. Da poučim naše vernike, sem napisal letošnji pastirski list o pogostem in vsakdanjem svetem obhajilu, ter sem dotične točke rimskega dekreta kratko razložil. Pa to še

ni dovolj. V dekretu se naravnost veli: „parochi, confessarii et concionatores . . . christianum populum ad hunc tam pium ac tam salutarem usum crebris admonitionibus multoque studio cohortentur“. Mi smo dolžni vernike k pogostemu in vsakdanjemu obhajilu naravnost nagibati, izpodbujevati in vabiti, in sicer „multo studio et crebris admonitionibus“.

Vprašal sem se, kako naj dosežem, da bodo „parochi, confessarii et concionatores“ to novo dolžnost izpolnjevali. Mislil sem si, da najbolj gotovo dosežem svoj namen, ako zadevo obravnavamo na shodu gg. dekanov. Ako bote gg. dekani nalogo globoko in v vsem obsegu spoznali, se za njo vneli, gotovo bote na shodih Sodalitatis in na vizitacijah tudi gospe župnike in kaplane za isto nalogo vneli in osrčevali.

Za referat sem naprosil g. dekana Matevža Riharja. Gospod je nalogo rad prevzel. Prosim ga, da nastopi in o zadevi poroča.

Dekan Matej Rihar bere:

Leon XIII. slavnega spomina je smatral po lastni izjavi kot največje delo svojega pontifikata posvečenje človeškega rodu presv. srcu Jezusovemu. Kot največje delo pontifikata sedanjega papeža Pija X. pa smatra po pravici sedanost in bo smatrala bodočnost njegov dekret „Sacra tridentina synodus“ z dne 20. dec. 1905. o pogostem in dnevnem sv. obhajilu. Kardinal Vives y Tuto je zapisal l. 1908. o priliki evharističnega shoda v Londonu besede: „Sacra tridentina synodus napolnjuje vojskujočo, trpečo in zmagoslavno Cerkev s svetim veseljem, peklo pa z brezmejno srditostjo. O tem dekretu si upam trditi, ne da bi se bal zmote, da je največji dokaz usmiljenja, katero je naklonil Gospod po tridentinskem cerkvenem zboru sv. Cerkvi.“ Jezuit p. Jožef Hättenschwiller pravi v svoji knjižici „Die öftere und tägliche hl. Kommunion“, katere se drži po večini tudi ta sestavek, sledeče: „Zgodovina bo označevala ta dekret kot najvažnejše, najbolj v življenje segajoče delo Pija X.“ Ta dekret namreč izkuša vpeljati prakso prvih kristjanov, ki so bili vsak dan stanoviti v „lomljenju kruha“ in udejestvovati določilo tridentinskega zbora, ki pravi: „Zbor goji presrčno željo, da bi verniki, kadar so pri sv. maši, se ne obhajali samo duhovno, temveč da bi tudi prejeli zakramentalno sv. obhajilo.“ (S. 22. cap. VI.) Obeneni je zadal ta dekret smrtni udarec janzenističnemu naziranju glede pogojev za vredno sv. obhajilo pri navadnih vernikih. Kajti „Roma locuta, causa finita“. In kar je največjega pomena: izvrševanje tega dekreta je v stanu s pomočjo zakramenta vere in ljubezni pripraviti na vrhunec krščansko življenje temelječe na globoki veri in pravi ljubezni in to pri posameznikih in v družbi, ter prenoviti obličje zemlje, „omnia restaurare et instaurare in Christo“.

Vsi, ki poznamo bistvo in moč, presv. Evharistije iz besedi Gospodovih in ki imamo za seboj zgodovinski njen vpliv na krščansko življenje in popolnost, kjerkoli se je prav uporabljala, smo prepričani o velikanskem pomenu tega dekreta za bodočnost, v kolikor se bo udejestvoval. Udejestvovanje in izvrševanje tega dekreta pa je v velikem delu odvisno od onih, katerim je presv. Evharistija izročena kot varuhom in delivcem — od duhovnikov.

Kaj se mora torej storiti za udejestvovanje tega dekreta.

I. pri duhovnikih in

II. pri vernikih?

I. 1. Duhovnikova dolžnost v tem oziru je v prvi vrsti natančno poznavanje vsebine tega dekreta. Potrebno pa je tudi spoznavanje moči in milosti presv. Evharistije. Kajti le duhovnik, ki se vglobi v to skrivnost, bo mogel s prepričanjem in iz srca vernike napeljevati k večkratnemu prepričanju; česar sam nimaš, ne moreš drugim dati. Zato je koristno in potrebno, da se že duhovniški naraščaj v semenišču vzgaja v evharističnem duhu; duhovnik v pastirstvu pa naj nadaljuje in dovršuje v semenišču pričeto spoznavanje presv. skrivnosti. Zato mu služi poleg študija bogate evharistične literature in poleg premišljevanja tudi društvo „Adoratorium“ s celournim tedenskim premišljevanjem S. R. T. Spoznavanje presv. Evharistije vzbudi navdušenje, kajti „ignoti nulla cupido“. Navdušenost duhovnikova preide iz njegovega srca v srca vernikov.

2. Duhovnik, ki vsak dan prejema presv. Evharistijo, naj sodeluje s prejetimi milostmi, da bo iz njegovega življenja zvenel vernikom klic: „Glejte, kaj stori vsakdanje sv. obhajilo!“ Slabo življenje duhovnikovo jemlje vernikom vero in zaupanje do presv. Zakramenta in njegovega prejetja.

3. Duhovnik naj se zaveda, da je delovanje za večkratno sv. obhajilo čin duhovniške gorečnosti in dolžnosti.

Čin gorečnosti — in sicer mora biti ta gorečnost požrtvovalna; kajti ne da se tajiti, da je s tem delovanjem naloženo obilnejše delo, toda delo, ki rodi stoteri sad. To delovanje pa je tudi čin dolžnosti. To dolžnost mu nalaga volja in želja Jezusova, združevati se s človekom. „Desiderio desideravi manducare hoc pascha vobiscum.“ On je učil ljudi moliti: „daj nam danes naš vsakdanji kruh“ — „Evharistijo“ — in te besede so odločen poziv duhovnikom, da so goreči v deljenju sv. obhajila. To dolžnost mu nalaga tudi Cerkev v rimskem katekizmu (P. II. c. 4. n. 60.) z besedami: „Dolžnost župnika je, vernike opominjati, da vsak dan svojo dušo rede in hranijo (s sv. obhajilom). In dekret Pija X. pravi: „Župniki, izpovedniki

in pridigarji naj se ne varujejo samo, da ne bi svojevoljno postavljali stene med Kristusa in duše, temveč naj po odobrenem nauku rimskega katekizma krščansko ljudstvo z večkratnim opominjevanjem in z veliko gorečnostjo navdušujejo za to pobožno in koristno navado. „Si non pavisti, occidisti.“

II. Duhovnik vglobljen v presv. Evharistijo in navdušen za njo, duhovnik neomadeževan vsled sodelovanja z vsakdanjo evharistično milostjo in zavedajoč se dolžnosti, bo iskal, našel in porabljal sredstva, da privede ljudi, ki so dobre volje, večkrat k mizi Gospodovi. Ti pripomočki so:

A. Pridige. Ne zadostuje poučevanje v izpovednici: kajti ondi ni kraj za obširnejše razjasnjevanje; če bi se opominjevalo le v izpovednici, bi se zdelo, da je večkratno sv. obhajilo prednost samo takojmenovanih pobožnih duš. Splošno govorjenje v cerkvi nosi na sebi znak, da je večkratno sv. obhajilo dostopno vsem, tudi tistim, ki ga sedaj zelo redko prejemajo. Gotovo pa en ali dva govora ne dosežeta namena, temveč treba se je vedno, ob vsaki priliki vračati k temu predmetu. Saj pravi dekret Pijev: „Župniki, izpovedniki in pridigarji naj sledeč odobrenemu nauku rimskega katekizma krščansko ljudstvo s pogostnim opozorjevanjem in veliko gorečnostjo — crebris admonitionibus multoque studio — navajajo k večkratnemu sv. obhajilu. Navodilo rimskega (II. 4. 60.) katekizma pa je sledeče: „Dolžnost dušnega pastirja je, vernike opominjati, da naj vsak dan hranijo in rede dušo, ravnotako kot imajo za potrebno, da vsak dan dajejo hrano telesu. Kajti jasno je, da duša ne potrebuje manj dušne hrane, kot telo telesne... Kajti ne le sv. Avguštín je bil tele misli: vsak dan grešiš, vsak dan se torej tudi hrani, ampak to je prepričanje vseh očetov, ki so v tem oziru pisali. Cilj vseh govorov o presv. Evharistiji mora biti: a) vzbuditi živo vero v bivanje Jezusovo v presv. Rešnjem Telesu b) pokazati njegovo neskončno veljavo samo na sebi, c) dokazati, da je sv. obhajilo vsakdanji dušni kruh, t. j. da naj sv. obhajilo vsi verniki večkrat prejemajo, ker je hrana nadnaravnega življenja. d) Ovreči navadne ugovore proti večkratnemu sv. obhajilu (H. Müller S. V. D. „Ein verkanntes Universal-Mittel für jung und alt.“) e) Odvzeti ljudem prevelik neupravičen strah pred prejetjem pogostega sv. obhajila. Ta strah izvira iz več vzrokov: a) ker mnogi ljudje ne delajo nikakega razločka med malim in smrtnim grehom; b) ker si stavijo previsoke zahteve glede razpoloženja in priprave za pogosto sv. obhajilo. Prvi vzrok je treba odstraniti z jasno razlago pojma smrtnega greha. Drugi vzrok pa

s poukom, da mali grehi ne naredo sv. obhajila niti nevrednega, niti neuspešnega in s pojasnjevanjem kaj je za sv. obhajilo neobhodno potrebno in kaj se zahteva, da človek dobi več milosti. Treba je delovati tudi na to, da se ljudje navadijo premišljevatí sv. obhajilo bolj s stališča vabečega in kličočega Zveličarja, kot pa da bi vedno imeli pred očmi svoje slabosti.

Pouk o presv. Rešnjega Telesa pa, da ima uspeh, ne sme biti mrzlo predavanje, ampak govor mora priti iz srca, z ljubeznijo je treba govoriti o zakramentu ljubezni.

B. Kateheza. Kakor na prižnici splošno, tako je v šoli dolžan dušni pastir delovati po otroškem pojmovanju za spoznavanje in češčenje presv. Rešnjega Telesa ter večkratno prejetje sv. obhajila. Temelj zato je treba položiti pri pouku za prvo sv. obhajilo kjer se poleg evharistične tvarine natančno še razloži pojem malega in smrtnega greha. To je silno potrebno, ker so otroci sicer v nevarnosti, da vsled napačne vesti prejemajo nevredno prvo sv. obhajilo. Treba je pojasniti tudi pogoje za vredno sv. obhajilo sploh kakor tudi za večkratno sv. obhajilo. Da pa ta pouk in navdušenje katehetovo prinese sad, treba je otroke vpeljati v večkratno prejetje sv. obhajila. Zato tudi naša škofijska sinoda iz l. 1903. (Tit. II. c. III. § 3) priporoča, da se otroci kmalu spuste k sv. obhajilu; kajti le potem je mogoče praktično jih navajati k večkratnemu sv. obhajilu. Ko izstopijo iz šole, jih je težko za to dobiti. Besedilo naše sinode se glasi: „Parvuli moneantur ad frequentem sanctam communionem, assuefiant accedere singulis mensibus vel saltem quolibet secundo mense.“ To je bilo dve leti pred Pijevim dekretom. Sedaj pač gremo lahko nekoliko dalje tembolj, ker je kongregacija cerkvenih zborov dne 15. septembra 1906 na vprašanje ali naj se tudi otrokom dovoljuje večkratno sv. obhajilo, vključno z raznim ugovorom določila: „Večkratno prejetje sv. obhajila po art. I. dekreta se tudi otrokom, ki so v smislu rimskega katekizma prejeli prvo sv. obhajilo, priporoča. Ne sme se jih ovirati, temveč naj se še k temu napeljujejo. V nekaterih krajih udomačeno nasprotno navado zavržemo.“ — Otroke je tudi lažje pripraviti k večkratnemu prejetju, ker nimajo predsodkov kakor odrasli. V kolinski nadškofiji imajo prejetje sv. zakramentov tako urejeno, da otroci z učitelji in učiteljicami vred prejemajo vsak mesec in tudi o praznikih sv. obhajilo.

C. Govori pri Marijinih družbah. V Marijinih družbah je po večini mladina precej dovezetna za pouk — zlasti za pouk o imenitnosti in milosti presv. Evharistije, ki je v tesni zvezi s češčenjem Matere božje. Kongreganistom — zlasti bolj odraslim, je

precej lahko dopovedati o velikih nevarnostih, katere se lahko preprečijo le z večkratnim sv. obhajilom. Opozarjati treba kongreganiste, da mora biti njihovo

delovanje tudi apostolat, in najboljši apostolat je lep zgled večkratnega sv. obhajila, po katerem se mnogo mladine reši padcev in pogube. (Dalje.)

41.

Matični izpiski za italijanske podanike.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko sporoča z dopisom z dne 24. marca t. l. št. 7519 semkaj doslovno:

Anläßlich der vierteljährig zu erfolgenden Vorlage der Matrikenauszüge italienischer Staatsangehöriger haben sich einige Unzukömmlichkeiten ergeben, welche wiederholt die verspätete Vorlage dieser Matrikenauszüge an das k. k. Ministerium des Innern zur Folge hatten.

Die Landesregierung beehrt sich daher an das hochwürdige fürstbischöfliche Ordinariat mit dem Ersuchen heranzutreten, die Matrikenführer der Laibacher Diözese behufs Abstellung der vorerwähnten Unzukömmlichkeiten auf die diesbezüglich einschlägigen Bestimmungen aufmerksam machen zu wollen.

Nach § 7 der Ministerialverordnung vom 28. Dezember 1883, R.-G.-Bl. Nr. 191, sind die Matrikenauszüge italienischer Staatsangehöriger seitens der Matrikenführer spätestens Ende März, Juni, September und Dezember eines jeden Jahres und zwar in dem Falle, als dieselben in einer anderen als der lateinischen, deutschen oder italienischen Sprache ausgefertigt worden sind, unter Beifügung einer lateinischen oder nach dem Erlasse des k. k. Ministeriums des Innern vom 25. Mai 1903, Zl. 22881, welcher dem hochwürdigen fürstbischöflichen Ordinariate mit der h. ä. Note vom 28. Juni 1903, Zl. 11217 mitgeteilt worden ist, italienischen oder deutschen Übersetzung an die politischen Behörden I. Instanz einzusenden.

Nach § 2 der Ministerialverordnung vom 28. Dezember 1883, R.-G.-Bl. Nr. 191, sollen die gegenständlichen Matrikenauszüge nach Tunlichkeit auch den Geburts- (Provenienz-) und Wohnort der Personen ent-

halten, auf welche sich die Urkunden beziehen.

Schließlich beehrt sich die Landesregierung noch darauf aufmerksam zu machen, daß die Todtenscheine italienischer Staatsangehöriger außer von der Landesstelle auch von dem hochwürdigen Konsistorium beglaubigt werden müssen, wie es das k. k. Ministerium des Innern bereits mit dem Erlasse vom 26. September 1873, Zl. 7337, angeordnet hat.

Diesbezüglich wurde mit dem Erlasse des k. k. Ministeriums des Innern vom 15. Mai 1903, Zl. 20578, wovon das hochwürdige fürstbischöfliche Ordinariat mit dem h. ä. Schreiben vom 8. Juni 1903, Zl. 10550 verständigt worden ist, eröffnet, daß es der Geschäftsbeschleunigung wegen keinem Anstande unterliegt, daß die Todtenscheine katholischer Italiener von den katholischen Pfarrämtern an das hochwürdige fürstbischöfliche Ordinariat zur Beisetzung der Legalisierungsklausel unmittelbar in Vorlage gebracht werden und von dem hochwürdigen fürstbischöflichen Ordinate direkt an die Landesregierung zur weiteren Amtshandlung geleitet werden.

Wohl ist jedoch hervorzuheben, daß falls diese Todtenscheine nicht in italienischer, lateinischer oder deutscher Sprache verfaßt sind, sie — wie bereits erwähnt — mit einer in der genannten Sprachen gehaltenen Übersetzung zu versehen sind, welche Übersetzung vor der Vorlage der Todtenscheine seitens der Matrikenführer an das hochwürdige fürstbischöfliche Ordinariat von der zuständigen politischen Behörde I. Instanz legalisiert werden muß.

O čemer se čč. gg. matičarji s tem obveščajo.

42.

Katehetske nagrade na javnih ljudskih šolah na Kranjskem.

Katehetske nagrade na javnih ljudskih šolah na Kranjskem je določil že zakon z dne 5. decembra 1889 (dež. zak. št. XI.), katerega § 7. se glasi:

„Nagrade za posebne verske učitelje, potem za verski pouk, katerega dele dušni pastirji in posvetni

učitelji, kakor tudi odškodnine, katere gredo verskemu učitelju za pot, kadar deli pouk zunaj svojega stanovališča, izmeri za vsak slučaj posebej deželno šolsko oblastvo, po posebnem merilu, dogovorjenem z deželnim odborom.“

C. kr. deželni šolski svet za Kranjsko je z razpisom z dne 26. novembra 1891, št. 2629 (Škof. List, 1891, str. 137.) to merilo natančneje določil.

Ta razpis je določil v 3. točki nagrado veroučiteljem, ki so dušni pastirji: Die Remunerationen für die Seelsorger, welche an vierklassigen Volksschulen den Religionsunterricht erteilen, werden mit hundertsechzig (160) Kronen jährlich festgesetzt. An mehr als vierklassigen Volksschulen mit Parallelabteilungen und mit besonderen Mädchenklassen ist jede lehrplanmäßige wöchentliche Unterrichtsstunde in der fünften und in jeder höheren Klasse, sowie in allen Parallelabteilungen und in den Mädchenklassen mit zwanzig (20) Kronen pro Jahr zu remunerieren.

C. kr. deželni šolski svet za Kranjsko pa je izdal 9. marca 1899, št. 634 drugo naredbo, ki se glede nagrade na vzporednicah bistveno loči od prej navedene.

Glasi se doslovno:

Verordnung,

des k. k. Landesschulrates für Krain, womit nach Einvernehmung des fürstbischöflichen Ordinariates und des krainischen Landesausschusses in Krain eine Vorschrift zur Durchführung des Gesetzes vom 5. Dezember 1889, L.-G.-Bl. Nr. 22, betreffend die Entlohnung des katholischen Religionsunterrichtes an den öffentlichen allgemeinen Volksschulen in Krain erlassen wird.

A. Für den Stadtschulbezirk in Laibach.

1. Für die Besorgung des katholischen Religionsunterrichtes an den öffentlichen allgemeinen Volksschulen in Laibach werden derzeit die Religionslehrerstellen mit festen Bezügen systemisiert (§ 1, 2 und 3 des Landesgesetzes vom 5. Dezember 1889, L.-G.-Bl. Nr. 2 und Art. II des Gesetzes vom 14. Mai 1898, L.-G.-Bl. Nr. 25).

2. Insoferne sich für den einen oder den anderen, der mit festen Bezügen angestellten Religionslehrer Mehrleistungen über die gesetzliche Lehrverpflichtung (§ 2 des Gesetzes vom 5. Dezember 1889, L.-G.-Bl. Nr. 22) ergeben, so werden dieselben nach Maßgabe der Bestimmung im § 51 des Reichsvolksschulgesetzes vom 14. Mai 1869, bzw. im § 5 der h. ä. Verordnung vom 29. April 1880, Z. 737 (L.-G.-Bl. Nr. 5) remuneriert.

3. Wenn ungeachtet der Systemisierung der im Punkte 1 erwähnten eigenen Religionslehrerstellen noch überdies zur Erteilung des Religionsunterrichtes an einer vier- oder mehr als vierklassigen öffentlichen allgemeinen Volksschule der Seelsorgeklerus verwendet wird, so gebührt dem betreffenden Seelsorgegeistlichen eine Jahresremuneration von hundertsechzig (160) Kronen für den Unterricht an einer vierklassigen Schule, welche Remuneration sich beim Bestande einer

Parallelabteilung zur vierten Klasse, sowie bei einer fünf- oder noch mehrklassigen Schule für jede wöchentliche Unterrichtsstunde in der fünften oder noch höheren Klasse beziehungsweise Parallelabteilung zu derselben um zwanzig (20) Kronen jährlich erhöht.

4. Die Wegentschädigung des Religionslehrers an der außerhalb des Wohnortes desselben bestehenden öffentlichen allgemeinen Volksschule am Karolinenbrunne (§ 7 des Gesetzes vom 5. Dezember 1889); wird für jeden Kilometer des Hin- und Rückweges mit 18 Heller per Kilometer geleistet und mit Rücksicht auf die Zahl der zum Zwecke des Unterrichtes zu unternehmenden wöchentlichen Fahrten oder Gänge in Form eines jährlichen Pauschalbetrages von Fall zu Fall festgesetzt.

B. Für die übrigen Schulbezirke:

1. Von der Systemisierung eigener Religionslehrstellen mit festen Bezügen und von der Systemisierung eigener Religionslehrer mit Remunerationen (§ 1, 2, 3. des Gesetzes vom 5. Dezember 1889, L.-G.-Bl. Nr. 22) wird derzeit abgesehen. Die Feststellung der Bestimmungen über die Remuneration der Letzteren wird im Bedarfsfalle einer besonderen Verordnung vorbehalten.

2. Die Remunerationen für die Erteilung des Religionsunterrichtes durch Seelsorger (§ 7 des Gesetzes vom 5. Dezember 1889) an vierklassigen öffentlichen allgemeinen Volksschulen wird mit jährlich hundertsechzig (160) Kronen festgesetzt, welche Remuneration sich bei einer fünf- oder noch mehrklassigen Volksschule für jede wöchentliche Unterrichtsstunde in der fünften oder noch höheren Klasse, beziehungsweise in einer Parallelabteilung zur vierten, fünften etc. Klasse um 20 Kronen jährlich erhöht.

3. Den weltlichen Lehrern, welchen bei Abgang eines Seelsorgers im Schulorte oder aus einem anderen Grunde (§ 5 des Reichsschulgesetzes) die Erteilung des Religionsunterrichtes übertragen wird, werden für jede lehrplanmäßige Unterrichtsstunde Remunerationen im Sinne des § 5 der h. ä. Verordnung vom 29. April 1880, Z. 737 (L.-G.-Bl. Nr. 5) bewilligt (§ 7 des Gesetzes vom 5. Dezember 1889).

4. Die Wegentschädigung der Religionslehrer für die Erteilung des Unterrichtes an öffentlichen allgemeinen Volks- bzw. Excurrendoschulen außerhalb des Wohnortes derselben werden für jeden Kilometer des Hin- und Rückweges mit 18 Heller per Kilometer geleistet und mit Rücksicht auf die Zahl der zum Zwecke des Unterrichtes zu unternehmenden Fahrten oder Gänge in Form eines jährlichen Pauschalbetrages von Fall zu Fall festgesetzt.

Na to odredbo se opozarjajo čč. gg. kateheti.

Različne opazke.

1. Čč. gg. dušni pastirji se opozarjajo, da se nikomur petletnice ne nakažejo, ako zanje ne prosi, t. j. če na ordinariat ne vpošlje predpisane službene tabele v treh izvodih (po en izvod za c. kr. deželno vlado in kn. šk. ordinariat; en izvod se prosivcu vrne). Službene tabele se dobivajo v „Katoliški Bukvarni. — V 6. oddelek službene tabele: „Dosedanje nakazilo“ se prvič nič ne vpiše. Ko se pa za višjo petletnico prosi, se v ta oddelek vpiše vladni datum in številka zadnjega nakazila poleg zneska, na primer: Odlok c. kr. deželne vlade z dne 10. avgusta 1909., št. 17.632, 300 K. — Za petletnice naj se prosi precej, ko poteče dotično petletje; večinoma pade ta čas v mesec avgust ali september.

2. Kadar se ordinariatu pošiljajo štipendije svetomašnih ustanov, naj se tudi zapiše opomba, če so te maše že nad 50 let stare ali ne. Pri skrčenih naj se radi jasnosti dostavi, ali so že vse opravljene, ali jih je treba šele po rimskem indultu skrócić in opraviti.

3. Čč. župni uradi naj vsako leto jim doposlani deželni zakonik skrbno shranijo in na pr. po tri letnike skupaj vezati dajo, da se lažje ohranijo v celoti in ne poizgube. Deželni zakonik je tudi predmet dekanskih vizitacij.

4. Izbrisne pobotnice. V „Škofijskem Listu“, 1905, str. 107 je bil natančen navod, kake lastnosti morajo imeti izbrisne pobotnice. Ker se pa zlasti zadnji odstavek tega navoda večkrat prezre, naj sledi tu še enkrat ta odstavek: Z vlogo, s katero se predlože po-

botnice v potrjevanje, naj se vpošljejo tudi vse dotične dokazilne listine o dolgu, t. j. dolžno ali odstopno pismo. V tej vlogi naj se tudi naznani dan vplačila vrnjene glavnice, ako to ni razvidno iz pobotnice, kar bi moralo praviloma biti. Obenem naj se sporoči, kje in kako se je ali se bo vrnjena glavnica obrestonosno in sirotinskovarno naložila. Ako se je to ob predložitvi pobotnice že zgodilo, naj se sporoče tudi znaki dotičnega fruktifikata (n. pr. številka vložne knjižice dotične hranilnice).

Če se dokazilne listine (dolžno, odstopno pismo) ne nahajajo v arhivu, naj se to izrečno poudari.

Glavnice se tudi začasno ne smejo nalagati v nesirotnskovarne posojilnice in hranilnice, na pr. v raiffeisenovke.

5. Obrazci dražbenega zapisnika (glej „Škof. List“, 1910, str. 59) na posameznih listih v slovenskem in nemškem jeziku se dobivajo v Katoliški Bukvarni.

6. Za nagrobni spomenik knezonadškofa goriškega in kardinala Missia na Sv. Gori pri Gorici nabira prispevke tudi tukajšnji ordinariat. V ta namen bo v kratkem razposlal pošne položnice vsem župnim uradom, ki naj blagovolijo nabrane zneske po teh položnicah semkaj poslati.

7. Rok za predložitev novih inventarjev se je ob dekanskem shodu podaljšal do konca tega leta. V prihodnji številki izide razprava o izdelovanju inventarjev.

Škofijska kronika.

Imenovan je bil za častnega kanonika stolnega kapitlja ljubljanskega preč. g. dr. Ivan Svetina, kn. šk. duh. svetnik in c. kr. gimn. profesor v Ljubljani.

Umeščeni so bili čč. gg.: Franc Sever, župnik v Št. Lenartu, na župnijo Zalilog dne 28. aprila; Viktor Koechler, kaplan v Trnovem v Ljubljani, na župnijo Ig in Franc Bernik, župni upravitelj v Domžalah, na župnijo Domžale dne 30. aprila, Valentin Remškar, ekspozit v Matenji vasi, na župnijo Dolnji Logatec dne 1. maja.

Prezentiran je za župnijo Turjak č. g. Franc Pavšič, kaplan v Sodražici, za Mirno peč č. g. Anton Zore, župnik v Motniku.

Za soupravitelja sta imenovana: č. g. Franc Sever, župnik v Zalem logu, za Št. Lenart in č. g. Josip Nagode, župnik na Št. Joštu, za Lučine.

V stalni pokoj sta stopila s 1. majem: č. g. Anton Dolinar, župnik v Lučinah, in č. g. Franc Eržen, župnik v Zalem logu, ki se je preselil v Mengeš.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dné 3. maja 1910.